

AY SERİSİ

Video Çözüm

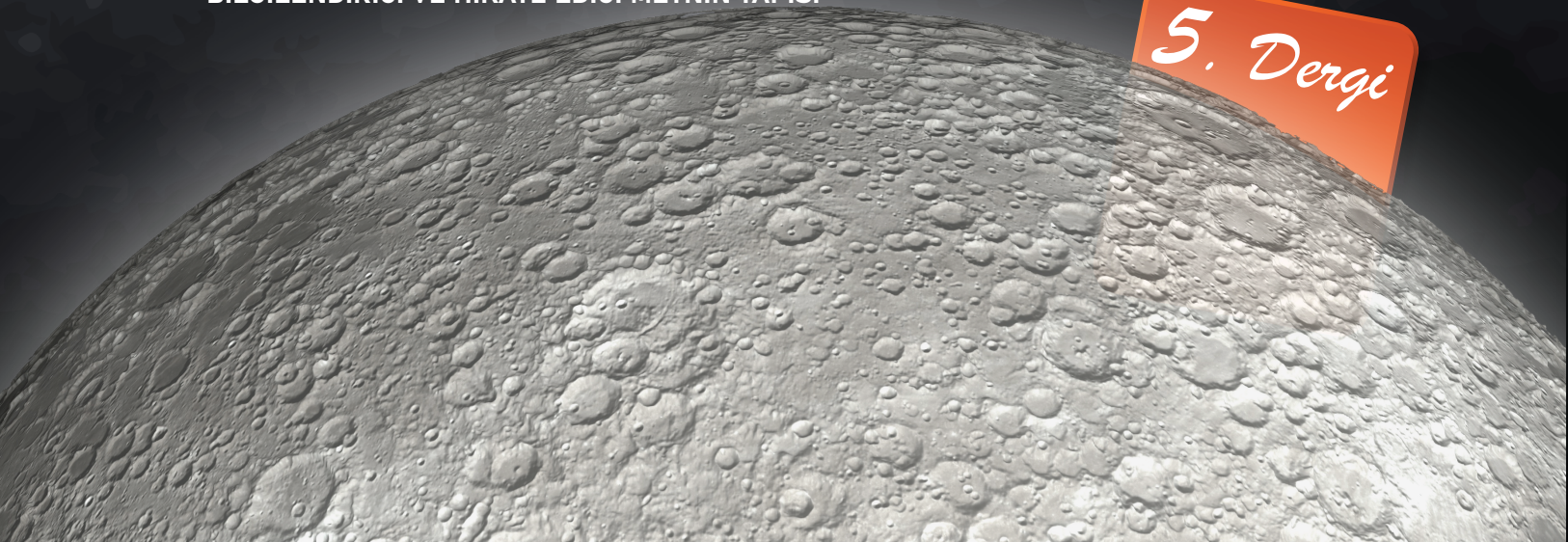

TÜRKÇE

6. SINIF

- DİLİMİZE HENÜZ YERLEŞMEMİŞ YABANCI SÖZCÜKLERE TÜRKÇE KARŞILIKLAR, AYNI KAVRAM ALANINA GİREN SÖZCÜKLER
- İSİM TAMLAMALARI
- SIFAT TAMLAMALARI
- TABLO VE GRAFİK OKUMA
- YAKIN ANLAMLI CÜMLELER, EŞ ANLAMLI CÜMLELER, KARŞIT ANLAMLI (ANLAMCA ÇELİŞEN) CÜMLELER, CÜMLEDEN ÇIKARILABİLECEK / ÇIKARILAMAYACAK YARGILAR
- BİLGİLENDİRİCİ VE HİKÂYE EDİCİ METNİN YAPISI

5. Dergi

SÖZCÜKTE ANLAM

YABANCI SÖZCÜKLER YERİNE TÜRKÇE KARŞILIKLARI

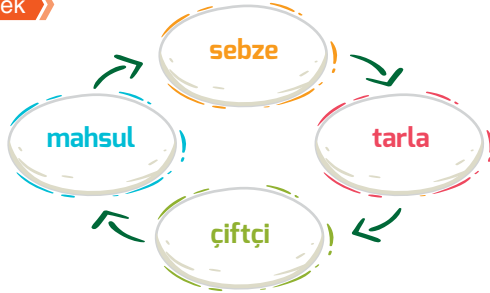
Dilimize yabancı bir dilden giren sözcükler yerine Türkçelerini kullanmalıyız. Yabancı sözcük kullanımı dilimize zarar verir, dil bir milletin kimliğidir. Bu sebepten konuşma ve yazışmalarda Türkçe sözcükler kullanmaya dikkat etmeliyiz. Dilimizde sıkça kullanılan yabancı sözcükler ve Türkçe karşılıkları şu şekilde örneklendirilebilir:

Yabancı Kelime	Türkçe Karşılığı
agresif	saldırgan
brifing	bilgilendirme
center	merkez
deforme	bozulmuş
egzersiz	alıştırma
global	küresel
imtiyaz	ayrıcalık

AYNI KAVRAM ALANINA GİREN SÖZCÜKLER

Bazı kelimeler birbirini çağırıştırır veya aynı kavramla ilgilidir. Bu tür sözcükler aynı kavram alanına giren sözcüklerdir.

Örnek »

ETKİNLİK

1

Aşağıdaki sözcüklerden aynı kavram alanında olanları belirleyerek numaralarını kutucuklara yazınız.

1. tasarruf

2. afet

3. deprem

4. sel

5. yazar

6. yatırım

7. edebiyat

8. matbaa

9. para

10. faiz

11. yayınevi

12. sermaye

13. orman yangını

14. şiir

15. banka

16. toprak kayması

17. ekonomi

18. tsunami

19. roman

20. eser

A

B

C

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki yabancı kökenli sözcükleri Türkçe karşılıkları ile eşleştiriniz.

1. versiyon	2. objektif	3. web	4. jeoloji	5. kampüs	6. lansman	7. laptop
8. eksper	9. dublaj	10. pozisyon	11. aktif	12. enstrüman	13. dizayn	14. monoton
15. aktüel	16. selfi	17. empati	18. faks	19. organizatör	20. restorasyon	21. bandaj

A. sürüm

B. sargı

C. nesnel

Ç. yenileme

D. etkin

E. ağ

F. düzenleyici

G. yer bilimi

Ğ. yerleşke

H. duygudaşlık

I. tanıtım

İ. dizüstü bilgisayar

J. uzman

K. seslendirme

L. durum

M. çalgı

N. tasarım

O. özçekim

Ö. tekdüze

P. güncel

R. belgegeçer

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki metinde geçen numaralanmış yabancı sözcüklerin yerine kullanılabilecek Türkçe sözcükleri yazınız.

Arkadaşlarımla sömestir tatilinin gelmesini ipe çekiyorduk. Aylar öncesinden internette gördüğümüz jeneriklerden 1 şehrimize mega bir show geleceğini öğrenmiştik. Global alanda da tanınan starlar, en trend şarkıları ve oyunları ile 4 harika bir sahnede bizleri eğlendirecekti. Bu gösteride bir de tanınmış bir spiker vardı, en çok da onu görmeyi 9 bekliyorduk. Katılım için online ortamdan bilet aldık ve biletin çıktısını alabileceğimiz belge bize e-mail yoluyla 10 gönderildi. Şimdi sıra o güzel günü beklemeye geldi. Elimizde ice tealerimiz ve patlamış mısırlamızla koltuğumuza 11 kurulduğumuz an için gün sayıyorum. 12

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde aynı kavram alanına giren sözcükler bir arada verilmemiştir?

- A) Gazete basımı için alınan kâğıtların fiyatları çok artmış.
 B) Ünlü Ares heykeli, Zeugma Mozaik Müzesinde bulunmaktadır.
 C) Körebe, saklambaç ve sek sek gibi çocuk oyunlarını küçükken çok severdi.
 D) Acelemiz olduğu zaman keskin bir bıçağı kullanarak çok dikkatli olmalıyız.

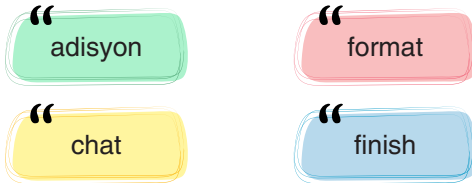
2. “Ailesiyle birlikte dubleks bir evde oturuyorlarmış.”
 Bu cümlede geçen altı çizili sözcük yerine kullanılabilecek Türkçe karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) iki katlı B) bahçeli
 C) büyük D) pahalı

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün Türkçe karşılığı yanlış verilmiştir?

- A) Son denemede Türkçeden full yaptım. (tam)
 B) Kredi kartının ekstresi eve posta yoluyla geliyor-muş. (hesap özeti)
 C) Yaşamının son yıllarına kadar aktif bir eğitim süreci oldu. (hızlı)
 D) Belgelerin güvenilirliğini kontrol etmeden downlo-ad tuşuna basmamalısın. (indirme)

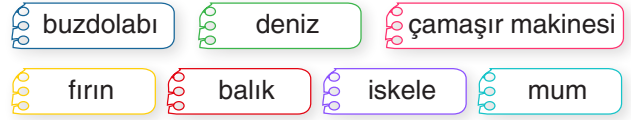
4.

Aşağıdakilerden hangisi verilen yabancı sözcüklerden herhangi birinin yerine kullanılabilecek Türkçe sözcük değildir?

- A) biçim B) hesap
 C) bitiş D) arkadaşlık

5.

Bu sözcüklerden aynı kavram alanına girenler gruplandırıldığında hangisi dışarıda kalır?

- A) balık B) fırın C) mum D) deniz

6. “Türkçesi Varken Neden Yabancı?” ödevini hazırlayan bir öğrenci, “kroki, demo, defans, mikser” sözcüklerini seçmiş ve bu sözcüklerin Türkçe karşılıklarını altlarına yazmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu öğrencinin ödevinde yazdığı Türkçe karşılıklarından biri olamaz?

- A) resim B) tanıtım
 C) çırpıcı D) savunma

7. Tabloda verilen dilimize yerleşmemiş yabancı sözcüklerin karşısına Türkçeleri yazılacaktır.

	Yabancı Sözcükler	Türkçe Karşılıkları
1.	mesaj	ileti
2.	profil	oyuncu
3.	bandrol	denetim pulu
4.	check-up	tam bakım

Buna göre kaç numaralı sözcükte yanlışlık yapılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

8. Bilgisayarımın hard diski yandığı için yenisini almam gerekiyordu. Fakat istediğim hard disk başka şehirdeki bir alışveriş centerda bulunuyordu. Oraya gitmek için önce benzinliğe gidip arabanın deposunu fullettim. Ardından hit parçalardan oluşan şarkılarımla kısa bir yolculuk yaptım.

Aşağıdakilerden hangisi metinde geçen yabancı sözcüklerden herhangi birinin yerine kullanılabilecek Türkçe sözcüklerden biri değildir?

- A) masa üstü B) merkez
 C) doldurmak D) hareketli

DİL BİLGİSİ

TAMLAMALAR

Bir adın başka bir ad, zamir veya sıfatla oluşturduğu kelime grubuna “**tamlama**” denir.

→ “-in / -in / -un / -un” ilgi ekidir, diğer adı “**tamlayan eki**”dir. İyelik (aitlik) eki, isimlere gelerek onların kime veya neye ait olduğunu gösteren ektir.

Örnek → Kitap - ım → “-ım” iyelik ekidir.

→ **İki çeşit tamlama vardır:**

1. İsim Tamlaması 2. Sıfat Tamlaması

→ **Tamlamalar iki kısımdan oluşur:**

Tamlayan: Tamlamalarda asıl vurgulanan ögeyi farklı yollarla tamamlayan kısımdır.

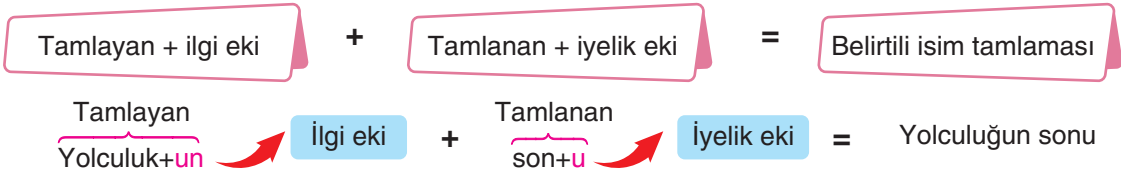
Tamlanan: Tamlamalarda asıl vurgulanmak istenen ögedir.

İSİM TAMLAMASI

En az iki ismin ekler yardımıyla anlam bağı kurarak birbirini tamamlamasına “**isim tamlaması**” denir. İsim tamlamaları kuruluş şekillerine göre şöyle gruplandırılır:

1. Belirtili İsim Tamlaması

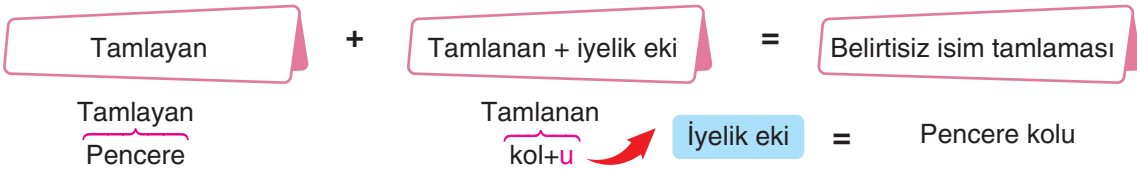
Tamlayanın ilgi eki, tamlananın iyelik eki aldığı isim tamlamalarıdır.

Örnek → **gözlerinin güzelliği** **duyguların ifadesi** **çantanın fermuarı**

2. Belirtisiz İsim Tamlaması

Tamlayanın ek almadığı, tamlananın iyelik eki aldığı isim tamlamalarıdır.

Örnek → **kapı kilidi** **araba lastiği** **hava durumu**

3. Zincirleme (İç İçe Geçmiş) İsim Tamlaması

Tamlayanı veya tamlananı kendi içinde bir isim tamlaması olan isim tamlamalarıdır.

Örnek → **yaya geçidinin çizgileri** **sonbahar günlerinin sessizliği**

ETKİNLİK 4

Aşağıdaki isimleri verdikleri tamlama kısmında kullanarak belirtili isim tamlamaları oluşturup örnekteki gibi karşlarına yazınız.

	Tamlayan	Tamlanan	Belirtili İsim Tamlaması
1.	kapı	kol	kapının kolu
2.	kumaş	desen	
3.	yol	son	
4.	çocuk	saç	
5.	kedi	tüy	
6.	kalem	kapak	
7.	telefon	tuş	

ETKİNLİK 5

Aşağıda numaralanmış isim tamlamalarının çeşitlerini belirleyerek numarasını uygun kutucuğa yazınız.

1 çiçek kokusu	6 mutfak rafı
2 suyun sesi	7 kuş tüyü
3 köpek havlaması	8 hastanenin bahçesi
4 halının rengi	9 göz şekli
5 kitap kapağı	10 tarihin izleri

Belirtili İsim Tamlaması

Belirtisiz İsim Tamlaması

ETKİNLİK 6

Aşağıda verilen cümlelerdeki altı çizili isim tamlamalarının çeşidine göre uygun kutucuğu işaretleyiniz.

	Cümleler	Belirtili İsim Tamlaması	Belirtisiz İsim Tamlaması	Zincirleme İsim Tamlaması
1.	Pencerenin kenarına küçük bir serçe kondu.			
2.	Sınıftaki suluğun kapağının şekli çok dikkat çekiciydi.			
3.	Defter yüzü yıprandığı için yenisini almaya gittik.			
4.	Rafa uzanıp peynir tenekesini aldı.			
5.	Şarkıların güzelliği bizi mest etmişti.			
6.	Hazırladığı pastanın hamurunun tarifini kimseye söylemedi.			
7.	Yakında saatin kordonu da kopacaktır.			
8.	Ezan sesi, bana her zaman huzur verir.			
9.	Ailesiyle birlikte göl kenarında bir banka oturdular.			
10.	Kumandanın tuşlarının rengi soyulduğu için rakamlar seçilemiyor.			

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim tamlaması vardır?

- A) Büyük bir araba alan Ahmet, çok mutluydu.
- B) Evdeki televizyonu tamir ettirmeye götürüyordu.
- C) Odasında kitaplarının arasında uyuyakalmıştı.
- D) Yemyeşil kırlarda uçurtma uçuruyordu.

2. Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisi isim tamlaması **değildir**?

- A) Okulun yıldızları yine şampiyon oldular.
- B) Kelime avı oyununda başarıya ulaşamadı.
- C) Çekmecenin gözünde dedemin cep saati vardı.
- D) Boyalı defterleri masanın üzerinde unutmuştum.

3. “Elektrikli araçların bataryaları, çevre için kritik öneme sahiptir.”

Bu cümledeki isim tamlamasının türce özdeşi aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

- A) Gezegenlerin hareketleriyle ilgili bilimsel bir araştırma yaptık.
- B) Fen dersinde atom yapısı ve molekül birleşimi konularını öğrendik.
- C) Uzay keşifleriyle ilgili yapılan son araştırmaları içeren bir belgesel izledik.
- D) Bilgisayar laboratuvarında yeni bir program geliştirme projesi üzerinde çalışıyoruz.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden çok isim tamlaması vardır?

- A) Güneş enerjisi panelleri, temiz enerji kaynakları arasında giderek daha popüler hâle geliyor.
- B) Öğretmenimiz sınıfın ortasında yeni bir bitki yetiştirmeye başladı.
- C) Yüksek hızdaki internet bağlantısı, çevrim içi eğitimi kolaylaştırır.
- D) Bazı uygulamalar, bilgisayarın daha yavaş çalışmasına neden olabilir.

5.

(I) Hayatı macera filmlerine konu olmuş bu profesörün adı Vambéry'dir. (II) Takma adının Reşit Efendi olduğu dile getirilmektedir. (III) II. Abdülhamit'in yanına kadar girmiş olan bu ajan, Doğu dillerine oldukça hâkimdir. (IV) Saraydaki gelişmeleri, olayları ve diğer çeşitli bilgileri İngilizlere aktarmaya çalışmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde isim tamlaması yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı bir isim tamlaması kullanılmıştır?

- A) Bahçe kapısının kolunu beyaza boyamıştı.
- B) Evde taş basamakların üstünde eski bir sandalye vardı.
- C) Ahşap çekmecenin ikinci gözünde kimliğim vardı.
- D) Bilgisayar çantasını nereye koyduğumu bulamıyorum.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zincirleme isim tamlaması bulunur?

- A) Köydeki evimizin önünden geçerken o güzel anılarım gözlerimde canlandı.
- B) Çocuk seslerinin cıvıltısı günümü neşelendirmeye yetiyordu.
- C) Bakkaldan aldığım horoz şekerim herkesin dikkatini çekmişti.
- D) Masanın tozlu çekmecelerinde eski defterlerimi bulmuştum.

8. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde belirtisiz isim tamlaması vardır?

- A) Gölün kıyısındaki o güzel eve yaklaştım.
- B) Onun sesi bizi bütün gece bir türlü uyutmadı.
- C) Bu yolun sonunda aradığını bulacağına inanıyorum.
- D) Oyun evi aldirmek için babasına dil döküyordu.

9.

Tamlamalarda tamlayan ve tamlanan adında iki bölüm bulunur. Tamlayan, tamlamalarda temel olan bir adın anlamını açıklayan isim soylu bir sözcükken tamlanan, anlamı belirtilen, açıklanan ad olarak görev yapar. Örneğin, “kitabın kapağı” kelime grubunda “kitabın” ifadesi tamlayan, “kapağı” ifadesi ise tamlanandır. Ayrıca tamlayan ve tamlanan arasına çeşitli sözcükler de girebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde tamlayan ve tamlanan arasına başka sözcükler girmemiştir?

- A) Oyuncak bebeğinin kırmızı bir elbisesi vardı.
B) Sokağın başından yüksek sesler geliyordu.
C) Ahmet’in yeni kıyafeti dikkat çekiyordu.
D) Oyunun bu bölümünü bir türlü geçemiyordu.

10. (I) Kırşehir’in Kaman ilçesindeki Kalehöyük Arkeoloji Müzesi yerleşkesinde bulunan Japon Bahçesi herkesin dikkatini çekiyor. (II) Eşsiz doğa manzaraları ve farklı bitki türleriyle göz önünde olan bu bölgeye çevredeki kişiler akın ediyor. (III) Ayrıca Kalehöyük Müzesi ise geçmişten bugüne bölgenin tarihini tüm ziyaretçilerine sunuyor. (IV) Ancak bu büyüleyici bölge ve eşsiz manzaralara sahip bahçe daha çok tanıtılmaya ihtiyaç duyuyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde isim tamlaması kullanılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

11. İstanbul Boğazı’nın iki yakasında yetişen,

I

asaletin sembolü, benzersiz güzelliklerden

II

III

biri olan erguvan ağacı, yılın belirli bölümlerinde

IV

yetişerek bütün insanlığa “merhaba” der.

Bu metindeki numaralanmış söz gruplarından hangisi isim tamlaması değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

12.

	Cümleler	Belirtili İsim Tamlaması	Belirtisiz İsim Tamlaması
I.	Arabanın süsünü düşürmüştün.	✓	
II.	Yemek kokusu dağılmıştı.	✓	
III.	Kitap yığınının toplamaya çalışıyordu.		✓
IV.	Mendilin kenarında iz vardı.	✓	
V.	Kardeşinin gamzesini beğeniyordu.		✓

Bu tabloda yer alan cümlelerdeki tamlamalardan hangileriyle ilgili işaretlemeye yanlışlık yapılmıştır?

- A) I ve II B) II ve V
C) III ve IV D) IV ve V

13. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili tamlamalardan hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

- A) Eski kitaplarda birkaç konu araştırmam gerekiyor.
B) Masanın üzerini temizlemeden çıkmamalısın.
C) Kayısı çekirdeklerini toprağa gömebiliriz.
D) Olayların büyümesi bizi oldukça şaşırttı.

14. Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ile tamlanan arasına sözcük veya sözcükler girebilir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu duruma uygun bir kullanım vardır?

- A) Yemyeşil kırların ortasında saklambaç oynuyordu.
B) Kırmızı elbiseli küçük bir kız çocuğu çanta taşıyordu.
C) Eski kitaplarına gözü gibi özenle bakıyordu.
D) Bilgisayarın bozuk tuşlarına basmaya çalışıyordu.

SIFAT TAMLAMASI

Sıfatın bir ismi niteleyerek veya belirterek birbirini tamamladığı söz grubudur. Sıfat kısmı tamlayan, isim kısmı tamlanandır.

Örnek eski dost → eski dost
Sıfat İsim
↓ ↓
Tamlayan Tamlanan

• Sıfat tamlamalarında tamlayan birden çok olabilir.

Sessiz, sakın ve akıllı

Tamlayan

çocuklar

Tamlanan

ETKİNLİK

7

Aşağıdaki cümlelerden içinde sıfat tamlaması olanları işaretleyiniz.

- 1 Derenin etrafından dolanarak sessizce köye vardılar.
- 2 Yıkılan evleri görünce hepsinin içini bir hüzün kapladı.
- 3 Kopuşların olması normaldi fakat sistem yapılarının ayrılmasını anlamadı.
- 4 NASA, adını Mars'a göndermek isteyenlere tarihî bir fırsat sunuyor.
- 5 Uzaya yolculuk yapan ilk kişi Yuri Gagarin'in neler yaşadığını onun yazısından öğrenebiliyoruz.
- 6 Mutluluğun peşinden koşarken gerçek yaşamın ellerimizden kayıp gittiğini anlamıyoruz.
- 7 Bilimsel gelişmelerin hızına yetişmek istiyorsak sürekli okumalı ve araştırmalıyız.
- 8 Merak duygusuyla hareket eden birçok bilim insanı, önemli buluşlara imza atmıştır.
- 9 Uzay giysileri, astronotların işini kolaylaştıracak şekilde tasarlanmıştır.
- 10 Her çocuk, yeni şeyler öğrenmenin farklı yollarını keşfeder.
- 11 Kuşu sol avucuna alan Kemal, minik kuşa su içirdi.
- 12 Dünyadaki ekonomik krizi özetleyecek bir yazı yazarak uluslararası dergilere gönderdi.
- 13 Sanatçı, halkın alkışlarını duyunca mutlu oldu.
- 14 Telefonun ekranı kırıldığı için yenisini almak zorunda kaldı.

ETKİNLİK

8

Aşağıda verilen isimlerle sıfat tamlaması kurarak karşılıklarına yazınız.

İsimler

Sıfat Tamlaması

1 Yolculuk

2 Kitap

3 Düşünceler

4 Duvar

5 Sohbet

1. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili bölüm sıfat tamlamasıdır?

- A) Kırmızı desenli tabakların güzelliği beni büyülemişti.
 B) Evimizin önündeki köpek kulübesi dikkat çekiyordu.
 C) Televizyonun üstündeki çantanın içinde kalemle-
rim vardı.
 D) Çiftliğin birkaç kilometre uzağındaki ihtiyar ağacın
yaprakları dökülmüştü.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat tamlaması vardır?

- A) Kalemim, masanın gözünde diye hatırlıyorum.
 B) Irmağın kenarında çocuklar top oynuyordu.
 C) Köyümüzün güzelliğini anlatmaya kelimeler yetmez.
 D) Boyalı bir yüzle karşımıza gelince hepimiz güldük.

3. (I) Yaz tatili yaklaştıkça bu tatilimi nasıl geçireceğime dair planlarımı yeni not defterime yazıyorum. (II) Tabii, planlarım sık sık değişiyor ama yine de yazmaktan vazgeçmiyorum. (III) İlk önce yüzme ve bisiklet turu gibi planları sonra okuma, çalışma ve oyun gibi ilginç programları oluşturuyorum. (IV) Ayrıca yaz tatilimi bitirmeden ailemle eğlenceli gezi planları da yapıyorum.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde sıfat tamlaması yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV

4. “Güzel” sözcüğü aşağıdaki cümlelerden hangisinde bir ismi niteleyerek tamlama oluşturmuştur?

- A) Dün akşam izlediğimiz film ne güzeldi.
 B) Masanın üzerindeki güzel örtüyü nereye kaldırdın?
 C) Köpeğinin bu kadar güzel olduğunu neden söylemedin?
 D) Arkadaşımın odasındaki yere saçılmış oyuncaklar çok güzeldi.

5. Mavi balinaların vücutları grimsi bir renkte olmasına karşın su altında mavi renge yakın göründüklerinden

I
mavi balina olarak adlandırılırlar. Çok yüksek sese
II
sahip bu hayvanlar, hızlı yüzücü olmaları yanında
III
etçil canlılardandır.

IV

Bu metindeki numaralanmış ifadelerden hangisi sıfat tamlaması değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

6. Aşağıdaki dizelerin hangisinde sıfat tamlaması kullanılmıştır?

- A) Kaldırımlarda yağmur kokusu
Ben sana mecburum sen yoksun.
 B) Şakaklarıma kar mı yağdı ne var?
Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz?
 C) Derinden derine ırmaklar ağlar,
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi,
 D) Kendimi kaptırarak tekerleğin sesine
Uzanmış kalmışım yaylının şiltesine.

7. Masamda duran kırmızı kamyonu çok seviyorum.

I
Çocukça gelse bile o kamyonu hiç yanımdan ayırmak istemiyorum. Alınmasının üzerinden yaklaşık olarak on on beş yıl geçse de çocukluk günlerimi hatırlatan

II

bu kamyon beni mutlu ediyor. Tekerleklerindeki boya izleri, kasasındaki toprak lekeleri dikkat çekiyor.

III

IV

Bu metindeki numaralanmış ifadelerden hangisi sıfat tamlamasıdır?

- A) I B) II C) III D) IV

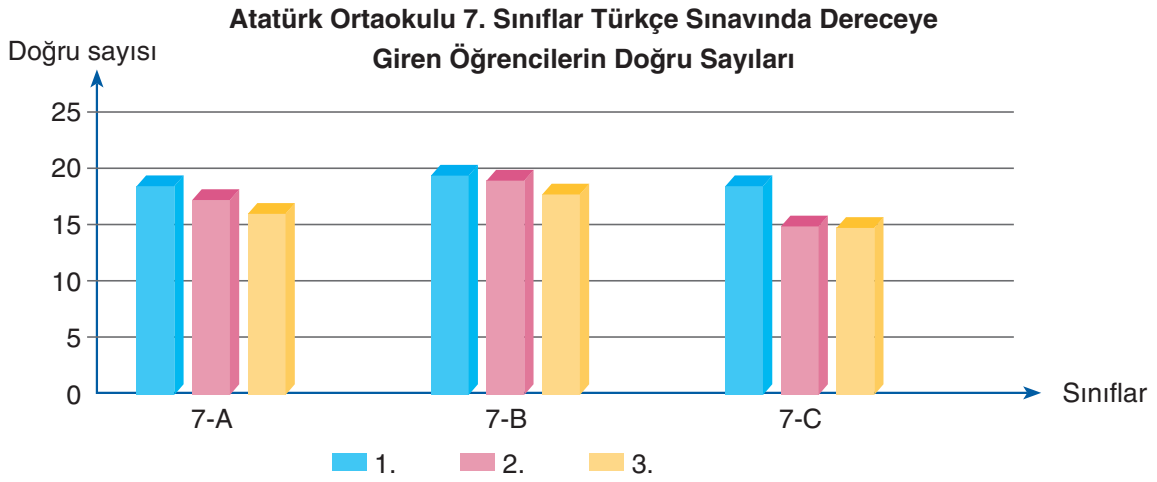

TABLO VE GRAFİK YORUMLAMA

Grafik, tablo ve çizelge, bilgilerden yola çıkılarak yorum yapılabilir. Bu yorumlarda eldeki kesin bilgilere dayanılmalıdır. Tablodaki veriler; nerede olumlu, nerede olumsuz ifade bulunduğuna dikkat edilerek incelenmelidir.

- ➔ Sorunun ne istediğine iyice bakılmalıdır.
- ➔ Grafik ve tablonun altında ya da üstünde verilen bilgiler dikkatlice okunmalıdır.
- ➔ Sayısal veriler kesindir, onlara yorum eklenemez. Sayısal verilerde kişisel görüşlere göre yargıda bulunulamaz.
- ➔ Herhangi bir şeyin sayısı, oranı, miktarı bildirilen nicel bir grafik veya tablodan güzel, kolay, iyi, zor gibi nitel yargılar çıkarılmamalıdır.

Örnek

Bu grafikten çıkarılabilecek bazı yargılar:

- Dereceye giren öğrencilerin doğru cevap sayıları 15'ten fazladır.
- 7-B sınıfının ikincisi olan öğrenci, 7-C sınıfının ikincisi olan öğrenciden daha fazla soruyu doğru cevaplamıştır.
- 7-A sınıfının üçüncü olan öğrencisi, 7-C sınıfının üçüncüsüne göre daha fazla soruyu doğru cevaplamıştır.

Örnek

Aşağıdaki tabloda bazı çiçek ve ağaçların aylara göre budanma zamanları verilmiştir.

Adı	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Gül												
İncir												
Elma												
Zeytin												
Asma (üzüm)												
Ceviz												
Turunçgiller												
Defne												

Bu tablodan çıkarılabilecek bazı yargılar:

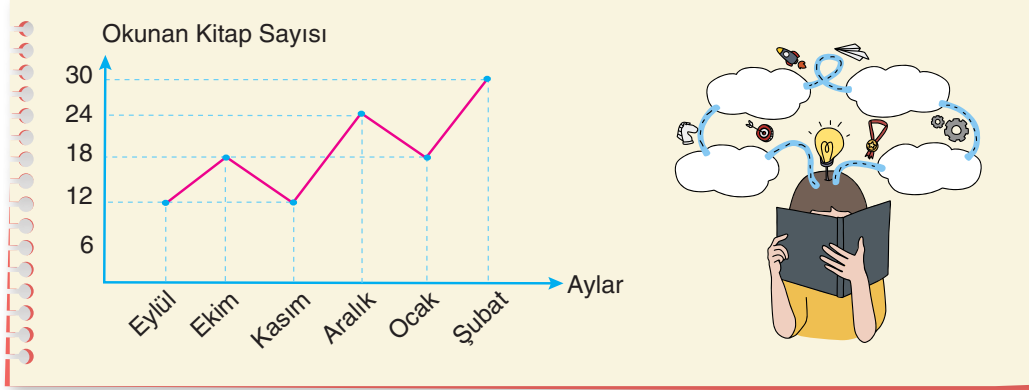
- Ocak ayında zeytin ağacını budamaya karar veren bir kişinin bu iş için iki ay beklemesi gerekmektedir.
- Tablodaki bitkiler arasında budanma süresi en kısa olan bitki defnedir.
- Tablodaki bitkilerin hiçbiri için temmuz ve ağustos ayları budama zamanı değildir.

ETKİNLİK

9

Aşağıda 6-A sınıfının 6 aylık kitap okuma grafiği verilmiştir.

Bu grafikten yola çıkarak söylenebilecekleri işaretleyiniz.

- 1 En fazla kitap şubatta okunmuştur. ☐
- 2 6-A sınıfından daha çok kitap okuyan bir sınıf vardır. ☐
- 3 Ocak ayında okunan kitap sayısı önceki aya göre yükseliş göstermiştir. ☐
- 4 Eylül ve kasım aylarında okunan kitap sayısı aynıdır. ☐
- 5 Aralık ayında okunan kitap sayısı, eylül ve kasım aylarında okunan toplam kitap sayısına eşittir. ☐
- 6 Bir önceki yıla göre toplamda daha çok kitap okunmuştur. ☐

ETKİNLİK

10

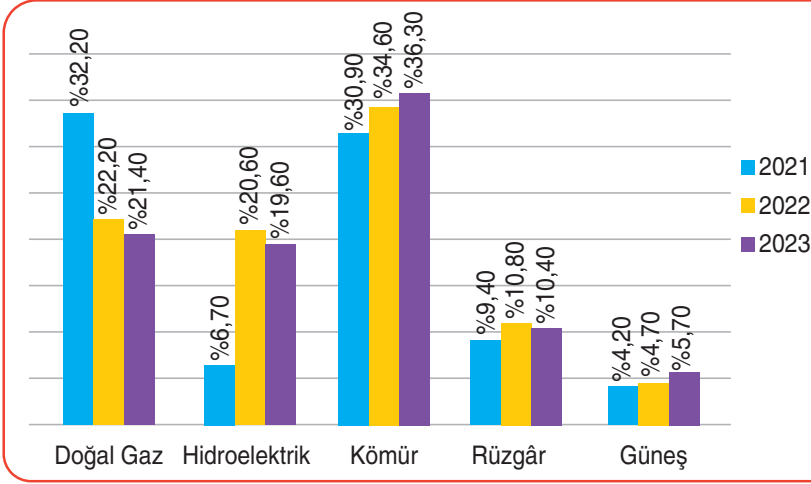
İllerin Nüfusu (Çoktan Aza)	Ziyaret Eden Yerli Turist Sayısı	Yüz Ölçümü (km ²)
İstanbul	1.323.500	5.461
Ankara	807.782	24.521
İzmir	865.802	12.012
Antalya	1.989.347	20.177
Aydın	469.308	8.116
Muğla	900.350	12.654

Bu tabloda verilenlerden hareketle söylenebilecekleri işaretleyiniz.

- 1 Altı il arasında en kalabalık il, Antalya'dan sonra yerli turist tarafından en çok ziyaret edilen ildir. ☐
- 2 Ankara, altı il arasında yüz ölçümü en büyük olanıdır. ☐
- 3 Altı il arasında yüz ölçümü en büyük üçüncü il, en az nüfusa sahip olan ildir. ☐
- 4 Muğla, yüz ölçümü en küçük ildir. ☐
- 5 Aydın'ı ziyaret eden yerli turist sayısı, Muğla ve Ankara'dan azdır. ☐
- 6 Altı il arasında yerli turist tarafından en az ziyaret edileni, yüz ölçümü en küçük ikinci ildir. ☐

1. Aşağıdaki grafikte 2021-2023 yılları arasında Türkiye'deki elektrik üretiminin kaynaklara göre dağılımı verilmiştir.

Bu grafikten hareketle yapılan aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yanlıştır?

- A) Doğal gazdan elde edilen elektriğin oranı yıllara göre azalmıştır.
B) Bütün yıllarda elektrik üretimindeki en düşük oran güneş enerjisindedir.
C) 2023 yılında elektrik üretimindeki kaynaklarda en yüksek oran doğal gaza aittir.
D) Hidroelektrik enerjisinden üretilen elektriğin en yüksek olduğu oran 2022 yılına aittir.
2. Aşağıdaki tabloda çeşitli kıyafetlerin yıkama talimatlarına ilişkin bir tablo verilmiştir.

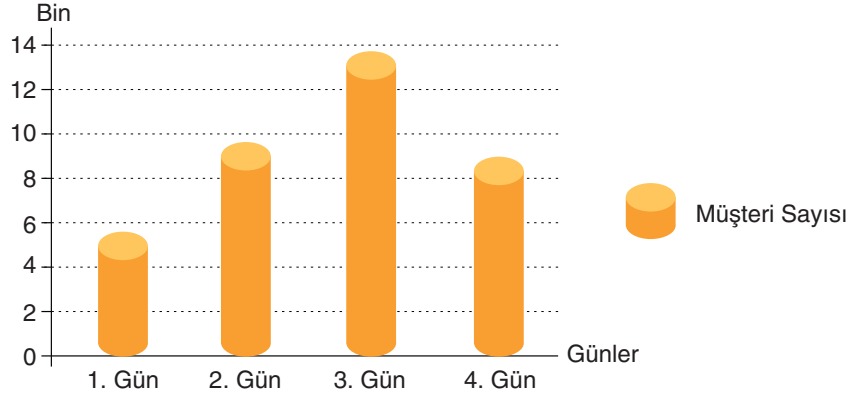
Yıkama Talimatı			
Ürün	Yıkama Derecesi	Ütüleme Durumu	Kuru Temizleme
 Pantolon	 40°		
 Yakalı Tişört	 70°		
 Elbise			
 Etek	 30°		

Bu tablodaki sembollerden hareketle aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Pantolon 40 derecede yıkanabileceği gibi ütüleme yapılabilir, kuru temizleme yapılamaz.
B) Yakalı tişört 70 derecede yıkanabileceği gibi ütüleme ve kuru temizleme yapılabilir.
C) Elbise herhangi bir şekilde yıkanamayacağı gibi ütüleme ve kuru temizleme yapılamaz.
D) Etek 30 derecede yıkanabileceği gibi ütüleme ve kuru temizleme yapılabilir.

3. Aşağıdaki grafikte farklı ürünler satan bir mağazada yapılan dört günlük indirimde mağazaya gelen müşteri sayısı gösterilmektedir.

Bu grafiğe göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

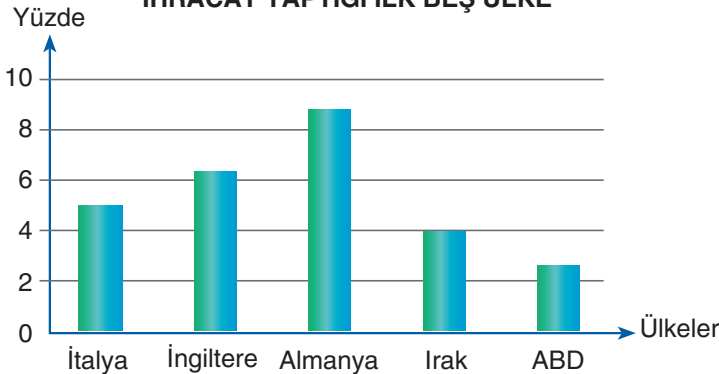
- A) En çok müşteri 3. gün gelmiştir. B) En az müşterinin olduğu gün, ilk gündür.
C) Müşteri sayısı gitgide artmıştır. D) Birbirine en yakın sayıda müşteri, 2 ve 4. günlerde gelmiştir.
4. Bir serada 2019, 2020 ve 2021 yıllarında üretilen çiçekler kök sayısı olarak aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Çiçekler	2019	2020	2021
Papatya	100	150	200
Gül	200	250	230
Orkide	50	80	100
Karanfil	100	70	40

Bu tablodan yola çıkarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Kök sayısı olarak en çok çiçek 2021 yılında üretilmiştir. B) 2021 yılında en fazla kök sayısı orkidededir.
C) Papatya, gülden her zaman daha az üretilmiştir. D) Karanfil üretimi sürekli azalmıştır.

5. TÜRKİYE'NİN 2024 YILINDA EN ÇOK İHRACAT YAPTIĞI İLK BEŞ ÜLKE

Verilen grafikten yola çıkarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Türkiye'nin en az ticaret yaptığı ülke ABD'dir.
B) Türkiye, en çok ürünü Almanya'dan almaktadır.
C) 2024 yılında en çok ihracat yaptığımız 3. ülke, İtalya'dır.
D) 2023 yılına göre 2024 yılında daha fazla ürün ihraç edilmiştir.

YAZMA ETKİNLİĞİ

Yöntem: Yaratıcı yazma

Hazırlık: 1. Aşağıdaki haber yazısını okuyarak haber görselini inceleyiniz.

Bilim Deney Merkezi, Eskişehir'deki ilköğretim ve lise çağındaki çocukların çeşitli bilimsel deneyleri gerçek ortamlarında yapabilmelerine imkân sunarak, öğrencilerin derslerine de katkı sağlamaktadır. Merkezde ayrıca, yetişkinler için de düzenlenen tur programlarıyla bilimin heyecanlı dünyası çocukların olduğu kadar büyüklerin de eğlenceli ve öğretici zaman geçirmelerini sağlamaktadır.

Kaynak: Eskişehir Valiliği Eskişehir Rehberi (5.Baskı)

2. Bulunduğunuz şehirde veya yakın bir şehirde bulunan bilim merkezlerini tespit ediniz.

3. Bu bilim merkezini canlı veya sanal ortamda ziyaret ediniz.

YAZMA SIRASI GÖREVİ:

1. Bu ziyaret sırasında edindiğiniz bilgilerden hareketle bir değerlendirme yazısı yazınız.
2. Değerlendirme yazısında özgün fikirlerinizi ve bilim merkezinin iyileştirilmesi için önerilerinizi belirtiniz.
3. Bilim ve teknolojinin gelecekteki yeri ile ilgili tahminlerinizi yazınız.
4. Yazınızı görsellerle destekleyiniz.
5. Yazınızı sınıfta veya dijital ortamda paylaşınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

YAZMA SONRASI SORULARI:

1. Yazınızdaki bilgileri edinmek için güvenilir kaynakları mı kullandınız?
2. Yazınızı oluşturmak için teknolojiden nasıl faydalandınız?